

Sebők Attila

Beszélgetés Páko Marikával

Hideg világ! mély álmaidban,
Halld és érezd meg éneke,
Amellyel hivlak, költögetlek,
S fagyos kebled melengetem!
Dalom fennről, a napsugárnak
Honából hangozik feléd:
Ébredj, ébredj! látsd meg a dal
S meleg sugárak erejét!

(Tompa: Pacsirtadal)

Mindannyiszor, mikor mosolygós arccal belép az ajtón, önkéntelenül Tompa Mihály sorai jutnak eszembe a *Pacsirtadal* című verséből. Nem véletlenül: ahogyan ő is vallja, a versek, dallamok találnak meg minket, s nem fordítva. Számtalan diák életének meghatározó pontja, rengeteg elismerés birtokosa, 2014-ben Rimaszombat város polgármestere a városért végzett áldozatos tevékenységéért tüntette ki, 2015-ben a régió személyiségének kiáltották ki. A 2015. évi Katedra-díj kitüntetettjével, Páko Marikával beszélgettem.

■ Marika, talán felsorolni is nehéz mindazokat a tevékenységi köröket, melyeket magadra vállaltál, hiszen a rimaszombati Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola asszisztense vagy, vezeted a Tompa Mihály Református Gimnázium Zeneműhelyét, tanítasz a Heuréka Művészeti Általános Iskolában, s mindemellett még különórákon is foglalkozol a zene, a gitározás iránt fogékony diákokkal. Mi készítetted arra, hogy ekkora részt vállalj a régió, a város, fiataljaink életében?

■ P. M.: – A válaszhoz talán vissza kell menjünk egész a kezdetekhez. Egy gömöri kis faluból származom, Lénártfalváról, s ez sok minden meghatároz az életemben. Műveltség általános iskola 9. évfolyamában, 15 évesen tudtam, hogy pedagógus szeretnék lenni, ezért pedagógiai középiskolába

jelentkeztem, viszont oda nem kerültem be. A tehetségi felvételi vizsgákat letettem, a második körben estem ki. Ennek így kellett történnie, így kerültem a tornaljai gimnáziumba, ahol Bódi Bertalan irodalmat oktató tanár úr alkotókörében kapcsolódott össze a zene és a vers az életemben.

■ Mennyire igaz az az állítás, hogy unalomból kezdted el gitározni?

■ P. M.: – Teljes mértékben, az egyik nyári szünetben, tizenhét évesen, a bátyám nyomta kezembe a gitárt, s egy hét alatt tanultam meg apró dalokat eljátszani, tehát nem a kottával, elmélettel kezdtem én sem, hanem a hangszer szeretetével. Ezt a tudásomat fejleszthettem tovább Tornalján, ahol Bódi tanár úr indíttatására zenésítettem meg Ady Endre *Párisban járt az Ősz* című versét, rockos hangzással. A gimnázium után testnevelő tanárnak jelentkeztem a Pedagógiai Főiskolára, s mivel oda sem vettek fel, Lévára kerültem pedagógiára, kétéves tanulmányi szakra. Léva a pedagógiai ismeretek mellett szintén a zenéről szól.

■ Egyértelmű volt a lévai évek után, hogy hazatérj? Miért éppen a rimaszombati Diákotthonban (Domov Mládeže) álltál munkába?

■ P. M.: – Az út adott volt, a szívem hazahúzott, s itt láttam lehetőségét, hogy délutánonként a diákokkal zenével foglalkozhassunk. A Diákotthonban már akkor működött zenekar, s a felszerelés is rendelkezésre állt. Harminc évet töltöttem itt, 1979-től 2009-ig. Számtalan emlék fűz az épülethez, minden zegét-zugát ismerem. Voltak idők, amikor majd 700 diák, 17 nevelő zsbongása töltötte be a falakat. A délutáni foglalkozások keretén belül nagyon sok diákot volt

szerencsém megismerni, felébreszteni bennük a zene és a vers iránti szeretetet. Zenei vetélkedőket szerveztünk a Diákotthonok Arany Csalogánya (Zlatý Slávik DM) címmel, ahol a diákotthon zenekara élőben kísérte az énekeseket. Mindent játszottunk, a versenyzők előre elküldték a választott dalt, s abból készültünk fel. Hétvégente 150-170 diák is ottmaradt, hogy egy-egy próbán vagy akár csak egy kis örömmzenélésben részt vegyen. Lehetőség nyílt ilyenkor a kollégákkal való találkozáásra is, mindenholnan érkeztek hozzánk énekesek, csábítottak is máshová, de úgy tartottam, s most is úgy tartom, nekem itt a helyem.

■ A Diákotthon után következett 2009-től a rimaszombati Magyar Tannyelvű Speciális Alapiskola. Nehéz lehetett a váltás, de hozott magával új kihívásokat. Hogyan éled meg pályádnak ezt a mostani szakaszát?

■ Az iskolai tanórák után a Diákotthonban „éltek” a diákjaim. Itt tanultak szeretni, érezni, ezért is más egy nevelő feladata, mint egy tanaré. Álmaimban még nagyon sokszor ott járok közöttük. A hangulat, ami utánozhatatlan, az hiányzik, de jött egy új kihívás – belevetettem magam. Adottak a gyerekek, többségükben roma származásúak, akiknek éppen kultúrájuk sajátosságai okán a zenén keresztül nyílik meg legkönnyebben a szívük. Itt is sikerült megtalálni azokat, akikben ott az igény, a tehetség, sok esetben a próbák tartották őket az iskolában, illetve a fellépések lehetősége. Elindítottuk a Speciális Szupersztár regionális versenyt, melyet minden évben az iskola rendez meg. Talán sem előtte, sem ezután nem fog speciális alapiskolás diák a Tompa Mihály Vers- és

Prózamondó Verseny országos döntőjébe eljutni, mint ahogy nekünk sikerült Balog Józsiával a megzenésített versek kategóriában.

■ Nagyon sok diák nevelése hárult Rád. Téged mivel gazdagítottak a gyerekek? Mi az, amire a legbüszkébb vagy?

■ P. M.: – A visszatérő diákjaim, akiket nem adnék semmiért. Még a legvásottabb is, akivel rengeteget viaskodtunk, próbáltam hatni rá, a hosszú évek után megköszönte a gondoskodást, mondván: „Igaza volt, nevelő néni.” Megkeresnek sorsdöntő pillanatokban, s még mindig felfedezni vélem a szemükben azt a gyermeki csillogást, amit akkor, valamikor nagyon régen láttam. Ott vagyok, része vagyok az életüknek. Történik mindez úgy, hogy nevelőként nagyon szigorúnak tartottak, a nevelői távolságtartás nélkül nem lehetett volna ilyen eredményeket elérni. Nálam nem volt „bratyizás”, amit elvártam, amiben megegyeztünk, azt teljesíteniük kellett.

■ Az asszisztensi munkakör mellett a gitároktatás az, ami kitölti az életed. Mi a titkod, mit csinálsz másképp, hogy a zeneműhelyre, a zeneoktatásra érkező diákok – látjuk nap mint nap – mosolyogva, feszengés nélkül érkeznek?

■ P. M.: – Én nem vagyok nagy zenész, nagy gitáros, de amit tudok, azt szeretettel át tudom adni a diákoknak. A tehetséget azért kapjuk, hogy adjunk is tovább belőle, amennyit csak lehet. Legyen szó a Tompa Virágairól, a Csillagvirágról vagy a Gitáros-Sokkról (mind Marika vezette, megzenésített verseket előadó csapatok) nem az Én számít, hanem a Mi. Tapasztaltam, hogy a zenélő gyerekeim másképp vi-

selkednek, gondolkodnak, mélyebben éreznek. A zenéhez, illetve bármilyen művészeti tevékenységhez érzelmek kellenek, szeretet nélkül pedig nem is lehet csinálni. Becsempészem az életükbe a Verset, közelebb kerülnek hozzá, észrevétlenül megkedvelik a verseket, és értik is. Természetesen magyar versekről, főleg gömöri szerzők verseiről beszélünk, melyek illenek korukhoz, érettségi szintjükhez.

A művészet egyetlen ágát sem lehet ráerőltetni a diákokra, én arra töreksem, hogy a gyereksereg megszeresse azt, amit csinál. Rögtön az első órán sikerélménye kell, hogy legyen. Amit mi csinálunk, az örömezés a gyerekekkel. Megszerettetem a hangszert, úgy, hogy minden gyerek el tudjon játszani már a kezdetektől valami egyszerű dalocskát. Nem csak a nagy tehetségekre építke, hanem a csapatra, létfontosságú szükségletté váljon számukra, hogy elővegyék a gitárt és mindennap játszanak többet-kevesebbet rajta a saját örömeikre. Ezután jöhet a következő szint, amikor már mások örömeire is játszanak.

■ Melyik élet áll közelebb Hozzád: a zenésze vagy a pedagógusé? Hisz zenészként is jegyzik a neved, 2002-ben a szlovák rádió magyar adása, a Pátria Rádió felkérésére Demjén Attilával közösen elkészítettétek a Gömöri Gyöngyszemek c. irodalmi összeállítást, mellyel 2005-ben Ungváron nemzetközi fődíjat nyertetek.

■ P. M.: – Az én esetemben ez nem szétválasztható, nagyon szépen találkozik a kettő, ötvöződnek. Szerintem minden pedagógusnak kellene valamilyen hangszeren játszania, mert a gyerekekhez közel áll a zene, és sokat lehet finomítani, lágyítani a gyerekek lelkén és érzelmileg gazdagabbá teszi

nemcsak a diákot, hanem az oktatót is. Tóth Árpád karnagy és Zsapka Attila is azt nyilatkozták rólam, zenész és pedagógus vagyok.

■ Kimondva, kimondatlanul: közösségeket építesz, hiszen a szülők is részesülnek a folyamatnak, még ha külső segítőként is, oda kell figyelniük egymásra. Ez tudatos, vagy így alakult?

■ P. M.: – Minden szülő legnagyobb kincse a gyermeke. Amikor látják, hogyan fejlődnek, dolgoznak a kitűzött célért és mindezt örömmel, talán rájuk is átragad valami. Nagyon sok támogatást kapok a szülőktől, ami esetenként egy-egy mosoly, néhány biztató szó, de sokszor közös utak a fellépésekre, ahol 4-5 személyautóval utazunk a szülőkkel, amit ők vállalnak, hogy minél több helyre eljuthassanak a gyerekek.

■ Mi hajt még mindig előre, milyen céljaid vannak még kitűzve?

■ P. M.: – Mindig vannak új ötletek, megtalálnak versek, melyeket érzem, hogy meg kell zenésítek, így talált meg nyáron egy vers, amit már meg is zenésítettem. Háromszor esett a lábam elé, ahogyan térültem-fordultam a lakásban. A fiók számára persze nem lenne értelme gyűjtögetni őket, ezért az egyes csapatokkal be is tanuljuk. Így készülünk most három különálló csapattal is a Tompa Mihály Vers- és Prózamondó Versenyre, a többi pedig még csak távolabbi terv.

A legnagyobb álmom viszont, ami, remélem, nem marad csak álmom, hogy az általam tanított gitáros gyerekekkel, mind az összessel, Rimaszombat főterén eljátszunk egy dalt.

■ Sok sikert kívánok mindezekhez!